

آیین نامه آموزشی دوره تکمیلی (سطح چهار)

جامعه الزهراء سلام الله عليها

معاونت آموزش و تربیت

دفتر برنامه ریزی و نظارت و ارزیابی آموزشی

مرکز برنامه ریزی و نظارت

گروه تشکیلات سازمانی

آذر ۱۴۰۳

فصل اول: تعاریف و اختصارات

ماده (۱) اختصارات:

۱. جامعه: جامعه الزهرا سلام الله علیها

۲. کمیسیون: کمیسیون موارد خاص

ماده (۲) تعاریف:

۱. سطح چهار: سومین مقطع از تحصیلات حوزوی است که طلاب پس از گذراندن این دوره، توان تدریس، تحقیق، نقد، ارائه نظر و پاسخ به نیازهای علمی و تخصصی در رشته تحصیلی خود را کسب می‌کنند. به فارغ‌التحصیلان این مقطع، دانشنامه سطح چهار اعطا می‌شود.

۲. دروس جبرانی: دروسی است که اضافه بر واحدهای درسی، برای رفع کمبود دانش یا مهارت طلبه و یا به دلیل گذرانده‌نشدن در مقطع قبل، در آغاز یا طی دوره تحصیلی ارائه می‌شود.

۳. درس پیش‌نیاز: درسی است که درک مطلب آن برای یادگیری درس دیگر لازم است و باید قبل از آن درس ارائه گردد.

۴. کمیسیون موارد خاص: شورایی است متشکل از معاون آموزش و تربیت (رئیس)، مدیرکل دفتر برنامه‌ریزی و نظارت و ارزیابی آموزشی (دبیر) و مدیران ارشد واحدهای علمی تربیتی (۳ نفر).

فصل دوم: نظام آموزشی

ماده (۳) نظام آموزشی سطح چهار، نیمسال واحدی است و ارزش هر درس با تعداد واحدهای آن درس سنجیده می‌شود.

ماده (۴) معاونت آموزش و تربیت می‌تواند در صورت فراهم بودن شرایط، علاوه بر دو نیمسال تحصیلی اقدام به برگزاری دوره تابستانی نماید. شرکت در این دوره برای طلاب، اختیاری است.

تبصره- دوره تابستانی در محاسبه، جزء نیمسال‌های تحصیلی حساب نمی‌شود.

ماده (۵) زمان مجاز برای اتمام دوره (بدون احتساب مرخصی‌های مجاز تحصیلی، زمان لازم برای گذراندن دروس جبرانی و تدوین رساله علمی) حداکثر ۹ نیمسال است.

ماده (۶) تعداد واحدهای درسی در سطح چهار، به تناسب رشته و گرایش تحصیلی، حداقل ۵۰ و حداکثر ۶۰ واحد است که ۲۰ واحد رساله علمی، به آن افزوده می‌شود.

تبصره- معاونت آموزش و تربیت می‌تواند به پیشنهاد گروه علمی تربیتی مربوط حداکثر ۱۰ واحد از دروس مرتبط با هر رشته را به عنوان دروس جبرانی به طلاب ارائه دهد.

ماده (۷) مدت زمان هر نیمسال تحصیلی بدون احتساب زمان امتحانات، ۱۶ هفته و هر دوره تابستانی، ۴ هفته آموزشی است.

ماده (۸) هر واحد درسی نظری، ۱۶ ساعت و هر واحد درسی عملی، ۳۲ ساعت ارائه می‌گردد.

ماده (۹) حداقل ساعات برای هر واحد درسی ۱۴ ساعت است و در صورت عدم رعایت نصاب مذکور، به هر دلیل، آن درس ناتمام اعلام شده و امتحان آن بعد از تکمیل درس برگزار می‌شود.

تبصره- درسی که کمتر از ۸۰ درصد سرفصل‌های آن تدریس شده باشد، در حکم درس ناتمام است.

فصل سوم: انتخاب واحد

ماده ۱۰) طلبه در صورت عدم اخذ مرخصی موظف است در زمان تعیین شده نسبت به انتخاب واحد اقدام نماید. در غیر این صورت، عمل وی در حکم انصراف از تحصیل است.

تبصره- طلبه می‌بایست دلایل عدم انتخاب واحد خود را تا یک ماه پس از شروع نیمسال تحصیلی به کمیسیون ارائه دهد؛ در صورت موجه شناخته شدن عذر، آن نیمسال جزء مرخصی تحصیلی وی محسوب می‌شود.

ماده ۱۱) میزان مجاز واحدهای انتخابی در هر نیمسال تحصیلی، حداقل ۸ و حداکثر ۱۲ واحد و دوره تابستانی حداکثر ۴ واحد می‌باشد.

تبصره ۱- طلبه‌ای که مشروط می‌شود در نیمسال بعد نمی‌تواند بیش از حداقل واحد را انتخاب کند.

تبصره ۲- طلبه در آخرین نیمسال تحصیلی از رعایت شرط حداقل واحد، معاف است.

تبصره ۳- در نیمسال آخر، طلبه مجاز به انتخاب دو واحد بیش از حداکثر مجاز انتخاب واحد (طلبه مشروطی حداکثر ۱۰ واحد و طلبه غیرمشروطی حداکثر ۱۴ واحد) خواهد بود.

ماده ۱۲) در صورت اضطرار طلبه می‌تواند با موافقت کمیسیون فقط یکی از دروس خود را حذف کند، مشروط بر آنکه:

۱. غیبت طلبه در آن درس از حد مجاز نگذشته باشد؛

۲. پس از حذف، تعداد واحدهای باقی مانده وی از حداقل واحد کمتر نشود.

ماده ۱۳) حذف اضطراری تمامی دروس در یک نیمسال تحصیلی (حذف ترم)، با احتساب در سنوات تحصیلی با شرایط ذیل امکان پذیر است:

۱. بنا به تشخیص کمیسیون، طلبه در آن نیمسال قادر به ادامه تحصیل نباشد؛

۲. طلبه غیبت بیش از حد مجاز نداشته باشد.

فصل چهارم: حضور و غیاب

ماده ۱۴) حضور طلاب در تمامی کلاس‌های درسی و جبرانی، امتحانات و سایر برنامه‌های اعلام شده توسط معاونت آموزش و تربیت، اعم از جلسات عمومی اخلاق و دیگر فعالیت‌های علمی، تربیتی و مهارتی الزامی است.

ماده ۱۵) غیبت غیرموجه کلاسی موجب درج نمره صفر در آن درس می‌گردد.

ماده ۱۶) غیبت موجه کلاسی تا دو برابر ساعات تشکیل هر درس در هفته، با موافقت مدیر مرکز مجاز است.

ماده ۱۷) سه تأخیر کمتر از ۱۰ دقیقه، تأخیر بیش از ۱۰ دقیقه در هر جلسه درس و خروج از کلاس بدون کسب اجازه از استاد و یا با اجازه و بدون بازگشت، غیبت محسوب می‌شود.

فصل پنجم: ارزشیابی تحصیلی

ماده ۱۸) ارزشیابی پیشرفت تحصیلی طلبه در هر درس بر اساس فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی به همراه امتحانات کتبی و شفاهی، به صورت عددی بین صفر تا بیست تعیین می‌شود.

ماده ۱۹) حداقل نمره قبولی در امتحان کتبی و شفاهی هر درس ۱۴ می‌باشد. طلبه در صورت کسب نمره بین ۱۲ تا ۱۴ می‌تواند حداکثر تا پایان نیمسال بعد، فقط یک بار بدون حضور مجدد در کلاس، در امتحان آن درس شرکت کند. ولی در صورت کسب نمره زیر ۱۲ باید مجدد در کلاس آن درس شرکت کند.

ماده ۲۰) غیبت موجه امتحانی موجب حذف درس و غیبت غیرموجه امتحانی موجب ثبت نمره صفر می‌گردد. در هر دو صورت طلبه موظف است حداکثر تا پایان نیمسال بعد در امتحان آن درس شرکت نماید.

ماده ۲۱) طلبه‌ای که پس از ثبت نمره زیر ۱۴ یا ثبت نمره صفر به دلیل غیبت غیرموجه امتحانی بتواند آن درس را در هر یک از نیمسال‌های بعد با حداقل نمره ۱۷ بگذراند، نمره قبلی بی‌تاثیر خواهد شد.

ماده ۲۲) طلبه‌ای که نمره نهایی وی در امتحانات پایان نیمسال از ۱۱ تا ۱۴ باشد می‌تواند در زمان تعیین شده توسط آموزش از طریق سامانه آموزش درخواست تجدیدنظر در تصحیح ورقه امتحانی نماید.

تبصره- اعتراض به نمره ۱۴ و بالاتر به شرط کسر یک نمره در صورت رسیدگی و تشخیص موجه نبودن اعتراض مجاز است.

ماده ۲۳) نمرات کلیه دروس، اعم از قبول و مردود، در کارنامه تحصیلی ثبت و در محاسبه میانگین نمرات نیمسال تحصیلی وی منظور می‌شود.

ماده ۲۴) در صورتی که میانگین نمرات طلبه در یک نیمسال کمتر از ۱۴ باشد، وی در آن نیمسال مشروط می‌شود.

ماده ۲۵) کسی که در طول دوره تحصیلی، دو بار مشروط شود از ادامه تحصیل محروم خواهد شد.

ماده ۲۶) معادلسازی در دروس عمومی و اختصاصی رشته یا گرایش، مطابق ضوابط و دستورالعمل معادل‌سازی، حداکثر تا ۲۰ درصد از کل دروس مقطع و در دروس جبرانی، بدون محدودیت قابل انجام است.

ماده ۲۷) طلبه موظف است قبل دفاع از رساله علمی، در آزمون زبان شرکت کرده و نمره قبولی کسب کند.

ماده ۲۸) طلبه موظف است پس از اتمام واحدهای آموزشی و قبل از دفاع از رساله علمی در آزمون جامع شرکت و نمره قبولی کسب نماید. نحوه و شرایط برگزاری آزمون به قرار زیر است:

۱. طلبه‌ای که کلیه واحدهای درسی خود را با موفقیت گذرانده و میانگین کل نمرات آنها از ۱۶ کمتر نباشد، مجاز به شرکت در آزمون جامع بوده و می‌بایست در اولین نوبت برگزاری آزمون جامع شرکت کند.

۲. در صورتی که طلبه به خاطر عذر موجه در موعد مقرر، آمادگی شرکت در آزمون را نداشته باشد، آزمون جامع وی با موافقت مدیر مرکز مربوطه تا نوبت بعدی به تعویق می‌افتد.

۳. آزمون جامع از محتوای دروس تخصصی رشته مربوطه در پنج درس (سه درس به صورت کتبی و دو درس به صورت شفاهی) صورت می‌پذیرد.

۴. شرط قبولی در آزمون جامع، کسب حداقل نمره ۱۴ از هر یک از دروس و کسب میانگین نمرات حداقل ۱۵ است.

۵. سهم ارزیابی کتبی، ۷۰ درصد و سهم ارزیابی شفاهی ۳۰ درصد امتیاز است.

تبصره ۱- طلبه در صورت قبول نشدن در آزمون جامع، فقط برای یک بار دیگر می‌تواند در آزمون بعدی شرکت نماید. شرکت برای بار سوم، منوط به نظر کمیسیون است.

تبصره ۲- در صورتیکه طلبه علی‌رغم کسب حد نصاب معدل، نتواند در یکی از دروس نمره قبولی را کسب کند، باید در نوبت بعدی امتحان جامع، فقط در آزمون مربوط به همان درس شرکت نماید.

تبصره ۳- در صورت قبول نشدن طلبه در آخرین آزمون مجاز، از ادامه تحصیل و دریافت مدرک تحصیلی محروم می‌گردد.

فصل ششم: تحصیل همزمان، مهمان و انتقال

ماده ۲۹) تحصیل همزمان در مقطع سطح چهار مشروط به احراز توانایی و فرصت لازم برای گذراندن برنامه تحصیلی توسط کمیسیون بلامانع است.

ماده ۳۰) مهمان شدن طلاب جامعه در مراکز حوزوی خواهران و پذیرش مهمان از دیگر حوزه‌های علمیه فقط به مدت یک نیمسال با شرایط ذیل بلامانع است:

۱. رعایت حداقل و حداکثر واحد مجاز برای انتخاب واحد؛
۲. موافقت واحد علمی تربیتی مبدا و مقصد؛
۳. واقع شدن حوزه علمیه مورد نظر در خارج از قم.

ماده ۳۱) ارائه نمرات واحدهایی که طلبه به صورت میهمان در مراکز دیگر گذرانده است، برای ادامه تحصیل در جامعه الزامی است.

ماده ۳۲) پذیرش طلبه انتقالی از خارج شهر قم در مقطع سطح چهار با عذر موجه به تشخیص کمیته‌ای متشکل از مدیر تحصیلات تکمیلی، مدیر مرکز، مدیر گروه علمی تربیتی، مشروط به تأیید معاون آموزش و تربیت، با شرایط ذیل امکان پذیر است:

۱. موافقت مرکز مبدا و مقصد؛
۲. نداشتن منع تحصیل در مبدا؛
۳. گذراندن حداقل یک نیمسال تحصیلی و داشتن معدل حداقل ۱۷ در واحدهای درسی گذرانده شده؛
۴. قبولی در مصاحبه عمومی و علمی؛
۵. سکونت با خانواده در شهر قم؛
۶. باقی ماندن حداقل ۳۰ درصد از واحدها (بدون احتساب پایان نامه).

تبصره- میزان پذیرش انتقال در یک رشته یا گرایش در یک سال تحصیلی، ۲۵ درصد حداکثر نصاب طلاب آن رشته یا گرایش است.

ماده ۳۳) انتقال طلاب جامعه به مراکز حوزوی خارج از شهر قم با عذر موجه با شرایط ذیل امکان پذیر است:

۱. موافقت مرکز مبدا و مقصد؛
۲. نداشتن منع تحصیل در جامعه؛
۳. عدم خروج کلاس از حد نصاب.

تبصره- انتقال طلاب جامعه به مراکز حوزوی شهر قم ممنوع است.

فصل هفتم: مرخصی تحصیلی و انصراف از تحصیل

ماده ۳۴) طلبه در طول دوره تحصیل (غیر از نیمسال اول)، در صورت ضرورت و تشخیص کمیسیون، می‌تواند برای دو نیمسال از مرخصی تحصیلی استفاده نماید.

تبصره- طلاب می‌توانند در صورت اتمام مرخصی‌های عادی، به تشخیص کمیسیون، در هر دوره بارداری از دو نیمسال مرخصی فرزندآوری استفاده کنند.

ماده ۳۵) طلبه‌ای که واحدهای آموزشی خود را به اتمام رسانده و در حال تدوین پایان‌نامه است، امکان استفاده از مرخصی را ندارد.

ماده ۳۶) انصراف از تحصیل صرفاً پس از ارائه درخواست کتبی و تشخیص موجه بودن توسط کمیسیون مجاز است و در صورت موجه نبودن، طلبه ملزم به پرداخت هزینه دوره است.

فصل هشتم: منع تحصیل و بازپذیری

ماده ۳۷) در موارد ذیل، طلبه از ادامه تحصیل منع می‌شود:

۱. دو نیمسال مشروطی؛
 ۲. تمام‌نشدن واحدهای درسی در طول سنوات مجاز تحصیل؛
 ۳. منع تحصیل به دلیل مسائل غیرآموزشی مبتنی بر ضوابط مصوب؛
 ۴. انصراف از تحصیل یا عدم‌مراجعه.
- تبصره-** در صورت انصراف یا عدم‌مراجعه طلبه، اگر وی تا قبل از انتخاب واحد نیمسال بعد، جهت ادامه تحصیل مراجعه نماید، در صورت موجه‌شناخته‌شدن عذر وی در کمیسیون، تحصیل او بلامانع است و آن نیمسال جزء مرخصی تحصیلی محسوب می‌شود.
- ماده ۳۸)** پذیرش مجدد طلاب منقطع از تحصیل، منوط به شرکت در آزمون ورودی است.

تبصره ۱- طلابی که به دلیل انصراف یا عدم‌مراجعه در موعد مقرر، منع از تحصیل شده‌اند، از شرکت در اولین آزمون ورودی، محروم می‌گردند.

تبصره ۲- پذیرش مجدد طلبه‌ای که به دلیل مسائل غیرآموزشی، منع از تحصیل شده است، امکان‌پذیر نیست.

ماده ۳۹) طلبه‌ای که در یک مقطع آموزشی برای بار دوم منع از تحصیل شود، برای همیشه از تحصیل در جامعه محروم می‌گردد.

فصل نهم: رساله علمی و فراغت از تحصیل

ماده ۴۰) طلبه موظف است پس از گذراندن حداقل ۵۰ درصد و حداکثر ۶۰ درصد واحدهای درسی (بدون لحاظ واحد رساله علمی)، موضوع رساله علمی و طرح تفصیلی آن را به تصویب کمیته پایان‌نامه گروه علمی تربیتی مربوطه برساند. بنابراین، انتخاب واحد طلبه پس از سقف مذکور، منوط به تصویب طرح تفصیلی رساله علمی می‌باشد.

تبصره- ضوابط مربوط به انتخاب و تصویب موضوع، شرایط و کیفیت رساله علمی و ارزیابی نهایی آن در دستورالعمل مربوطه تعیین شده است.

ماده ۴۱) صدور مجوز دفاع از رساله علمی منوط به شرایط ذیل است:

۱. چاپ یا اخذ مجوز چاپ یک مقاله علمی-پژوهشی در مجلات معتبر دارای مجوز؛
۲. قبولی در آزمون جامع.

ماده ۴۲) طلبه ملزم است بعد از تصویب طرح تفصیلی، ظرف مدت حداقل یک سال و حداکثر دو سال، رساله علمی را تدوین و تحویل دهد.

تبصره ۱- دفاع از رساله علمی قبل از یک سال، منوط به موافقت کمیسیون است.

تبصره ۲- در صورتیکه رساله علمی جهت تدوین به بیش از دو سال زمان نیاز داشته باشد، این مهلت پس از درخواست کتبی طلبه، تأیید استاد راهنما و تصویب کمیته پایان نامه، به مدت شش ماه تمدید خواهد شد. در صورتی که درخواست مذکور به دلیل فرزندآوری باشد تا شش ماه دیگر نیز قابل تمدید است.

تبصره ۳- حضور طلاب در خوابگاه جهت تدوین رساله با موافقت کمیسیون برای طلاب ایرانی حداکثر به مدت دو ماه (به صورت متوالی یا متناوب) و برای طلاب غیرایرانی حداکثر به مدت ۶ ماه (به صورت متوالی یا متناوب) مجاز می باشد.

تبصره ۴- در صورت تأیید گروه علمی تربیتی مبنی بر عدم کفایت مدت مذکور در تبصره ۳، مشروط به موافقت مدیر خوابگاه، مدت اقامت حداکثر به مدت یک ماه تمدید خواهد شد.

ماده ۴۳) پس از اتمام زمان فوق پرونده طلبه تعلیق شده و با موافقت کمیسیون ارائه و تحویل پایان نامه حداکثر تا سه ماه با کسر یک نمره، قابل انجام است ولی پس از آن، رساله علمی نادیده گرفته شده و طلبه از دریافت مدرک تحصیلی محروم می شود و فقط گواهی پایان دوره قابل صدور است.

ماده ۴۴) طلبه با شرایط ذیل فارغ التحصیل محسوب شده و به وی دانشنامه سطح چهار اعطا می گردد:

۱. گذراندن تمامی واحدهای آموزشی مصوب با کسب معدل حداقل ۱۴؛

۲. گذراندن برنامه های الزامی تربیتی و مهارتی؛

۳. دفاع از رساله علمی؛

۴. احراز صلاحیت عمومی و اخلاقی.

تبصره ۱- تاریخ فراغت از تحصیل، روز برگزاری جلسه دفاعیه است.

تبصره ۲- به طلاب فارغ التحصیل غیرایرانی این مقطع، مدرک دکتری اعطا می گردد.

ماده ۴۵) بر اساس مصوبه ۳۶۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی، دارندگان مدرک سطح چهار حوزه از تمامی مزایای علمی و استخدامی فارغ التحصیلان دوره دکتری دانشگاهها برخوردار خواهند بود.

آیین نامه فوق مشتمل بر ۴۵ ماده و ۲۴ تبصره توسط معاونت آموزش و تربیت و مرکز برنامه ریزی و نظارت تدوین و در

تاریخ ۱۴۰۳/۰۹/۲۴ به تأیید مدیر محترم جامعه الزهراء سلام الله علیها رسیده و لازم الاجرا می باشد.